

ABSTRAKT

Vyšehrad v době Vratislava II.

Diplomová práce se zabývá jedním z nejslavnějších období Vyšehradu. Kníže Vratislav II., od roku 1085 první český král, zde kolem roku 1070 položil základní kámen baziliky sv. Petra a zřídil při ní kolegiátní kapitolu. Fundace by to nebyla nijak mimořádná, kdyby kapitula nebyla vyňata z pravomocí pražského biskupa a podřízena přímo papežské kurii. V odborné literatuře se dlouho soudilo, že zřízení ojedinělé církevní instituce na území středověkých Čech bylo odrazem osobních neshod knížete Vratislava a pražského biskupa Jaromíra–Gebharda. V posledních letech ovšem badatelé upozorňují, že Vratislav svou vyšehradskou fundací sledoval vyšší politické zájmy. Tomuto předpokladu napovídá i bohatá stavební aktivita v areálu Vyšehradu. Zřízení kolegiátního chrámu sv. Petra, v podobně dvouchórové baziliky, nebylo jediným knížecím nadáním. V areálu románského Vyšehradu vyrostla rovněž menší trojlodní bazilika sv. Klimenta a Vavřince, která je postavena v duchu aktuálních dobových proudů hirsauské reformní architektury, stejně tak je s vládou Vratislava II. spojována výstavba rotundy sv. Martina. Pro současné bádání má téma Vyšehradu v době Vratislava II. mnohá úskalí. Největším z nich je, že z této epochy zde dodnes stojí jen rotunda sv. Martina.

Práce je členěna do tří základních kapitol, kterým předchází shrnutí pramenů a odborné literatury. V první kapitole je věnovaná pozornost Vyšehradu před rokem 1070. Vratislav totiž uskutečnil svou fundaci v hradu, který byl již obýván takřka sto let. V této části práce je shrnuta problematika založení Vyšehradu, rozmístění jeho prvních svatyní i jeho postavení v rámci první krize českého státu kolem roku 1000. Druhá kapitola se zabývá podobou Vyšehradu za vlády Vratislava II. Krátce je pojednáno o problematice založení vyšehradské kapituly a posléze se kapitola věnuje původní podobě baziliky sv. Petra, baziliky sv. Klimenta a Vavřince a rotundy sv. Martina. Poslední kapitola je věnována interpretaci Vyšehradu jako českého Říma.

Tato práce si klade za cíl rekonstruovat podobu „zmizelého“ románského Vyšehradu. Abychom docílili takto náročného úkolu, bylo třeba k tématu přistupovat z hlediska širšího mezioborového rozhledu.